

Ústav translatologie FFUK v Praze

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Nona Fernández – překlad a analytická odborná studie

Autorka: **Bc. Markéta Cubrová**

Vedoucí práce: **PhDr. Anežka Charvátová**

Markéta Cubrová si za téma diplomové práce zvolila překlad vybraných kapitol románu *Mapocho* současné chilské spisovatelky Nony Fernández, který doplnila o úvodní studii chilské literatury 20. a 21. století a o komentář k překladu, jehož součástí je i pojednání o autorce a její tvorbě.

Ve stručném úvodu autorka vymezuje cíle práce a zdůvodňuje výběr díla a konkrétních kapitol, které si zvolila k překladu. Poněkud překvapivě uvádí, že jedním z cílů je přiblížit českému čtenáři chilskou španělštinu, nicméně v komentáři je tomuto tématu věnována pouze cca jedna stránka, na které autorka analyzuje několik pro chilskou španělštinu typických výrazů. V úvodu autorka rovněž nastiňuje svou strategii ohledně nepřechylování příjmení spisovatelek – v tomto kontextu si nejsem jistá, zda je v češtině možné skloňovat „Fernándezině“, „Fernándeziných“ atd. (možná otázka k diskusi).

Druhá kapitola nazvaná „Chilská literatura“ obsahuje stručný přehled chilské literatury 20. a 21. století s důrazem na situaci v době Pinochetovy diktatury a po jejím konci. V této kapitole lze zejména ocenit autorčinu práci se sekundárními zdroji.

Třetí kapitolu práce představuje překlad vybraných částí románu *Mapocho*, jedná se tedy o stěžejní část práce. Překlad jako celek považuji za zdařilý, dobře srozumitelný a čtivý, řešení obtížnějších překladatelských úkolů jsou promyšlená a opírají se o konzistentní strategii. K překladu mám tedy pouze dílčí připomínky týkající se některých konkrétních formulací: např. zvratné pasivum ve větě „Pozůstatky nádraží se využily, zkráslily se...“ (str. 42 překladu) bych se pokusila nahradit jinou konstrukcí. V některých případech by byla vhodná úprava slovosledu – např. ve spojení „který nestrhne každou zimu proud Mapocha“ (str. 20 překladu). Větu „I když popravdě nejsem víc než středoškolský učitel.“ (str. 37 překladu) by asi bylo lepší přeložit pro češtinu přirozenější formulací „... jsem jen středoškolský učitel“. Za poněkud diskutabilní považuji překlad polysémního výrazu „loca/locas“ na straně 44 překladu, o němž autorka pojednává i v komentáři. V daném kontextu považuji za adekvátní ekvivalenty „bukvice“, „buzna“, případně „teplouš“, avšak nejsem si jistá ekvivalentem „tetka“ (další možná otázka k diskusi); čtenáře možná zarazí i spojení „Všichni tři na náhrobním kameni, opatrně ho zametají...“ (str. 35).

Ve čtvrté kapitole autorka předkládá komentář k překladu, přičemž podkapitola „Překladatelská analýza originálu“ je rozšířena o rozsáhlejší pojednání o Noně Fernández a její (nejen literární) tvorbě. Tuto část považuji za kvalitně zpracovanou, byť některé informace vzhledem k omezenému prostoru působí zkratkovitě. Za poněkud sporný považuji oddíl věnovaný autofikci, kterou autorka definuje jako „román, v němž je autorovi, vypravěči a hlavní postavě přisuzována stejná nominální hodnota“. Za prvé považuji tuto definici za ne zcela srozumitelnou, za druhé se nedomnívám, že jí analyzovaný román odpovídá.

Po této části následuje rozbor překládaného díla, kratší podkapitola 4.2, ve které autorka zdůvodňuje volbu překladatelské metody, a podkapitola 4.3 věnovaná konkrétním překladatelským problémům a

jejich řešením – formálně jsou tyto části odděleny, ale obsahově se prolínají, o některých překladatelských řešeních autorka pojednává již na stranách 64-67 spadajících do kapitoly 4.1. Zpracování těchto analytických částí považuji za nejslabší stránku práce, autorce jako by chyběl odstup od analyzovaného materiálu. Neztotožňuji se například s pojetím „funkcí komunikátu“, nedomnívám se, že by platilo tvrzení, že „funkce referenční se vztahuje především k dějinám Chile“ (str. 62), k diskusi je také názor, že autorka „do jejích promluv [promluv hlavní hrdinky] promítá sebe a své emoce“ (str. 63). I na následujících stranách najdeme tvrzení, o jejichž obecné platnosti poněkud pochybuji: „Proto ať jsme spisovatelé nebo překladatelé, musíme myslet na své čtenáře, na to, aby jim dílo bylo srozumitelné, ale zároveň jim umožnit vlastní interpretace.“ (str. 69) Ne zcela domyšlené komentáře a obraty najdeme i v analýze překladatelských řešení – např. „české méně tradiční slovo“ (str. 78), dále se domnívám, že výraz „campo“ má běžně význam „venkov“ i v evropské španělštině (str. 79), v části věnované převodu vlastních jmen autorka hovoří o „strategii na skloňování“ (str. 80), nicméně ve skutečnosti se jedná spíše o respektování pravidel českého pravopisu. Přes tyto nedostatky se však autorce obecně daří vystihnout hlavní charakteristiky a překladatelské problémy a popsat způsob jejich řešení (byť někdy trochu nevyváženě – např. celý jeden oddíl je věnován tzv. „inkluzivnímu jazyku“, ačkoli se v tomto konkrétním díle prakticky nevyskytuje).

Po formální stránce je práce kvalitní v překladové v části, v komentáři se objevují poměrně četné chyby v interpunkci a některé neobratné formulace (viz také příklady výše). Celkově je stylistická úroveň komentáře poněkud nevyrovnaná, autorka občas sklouzává k publicistickému až neformálnímu stylu („v jeho skloňování máme v češtině jasno“, „jak tomu již bývá“, „jak je tomu ve vypjatých politických situacích zvykem“ aj.).

S ohledem na výše uvedené práci doporučuji k obhajobě a zejména vzhledem k vysoké kvalitě překladu předběžně navrhuji hodnocení **velmi dobře až výborně** s tím, že konečná známka bude stanovena na základě průběhu obhajoby.

V Praze dne 13. 6. 2024

PhDr. Vanda Obdržálková, Ph.D.
oponent